

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Αναλφαβητισμός»

Συγγραφή: ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΜΠΙΛΛΑ

Εφαρμογή: ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΜΠΙΛΛΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αναλφαβητισμός

Εφαρμογή σεναρίου

Πολυξένη Μπίλλα

Δημιουργία σεναρίου

Πολυξένη Μπίλλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο Αγίων Αναργύρων

Χρονολογία

Από 29-03-2013 έως 26-04-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ο λόγος Ι. Προφορικός και γραπτός λόγος. Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με τον προφορικό και τον γραπτό λόγο (σ. 107-109).

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Photovisi (on line λογισμικό δημιουργίας αφισών:
www.photovisi.com)

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν:

- ✓ Διαθέσιμο Εργαστήριο Πληροφορικής.
- ✓ Φορητός Η/Υ με ηχεία.
- ✓ Βιντεοπροβολέας στο Εργαστήριο Πληροφορικής. Στην αίθουσα διδασκαλίας χρησιμοποιήθηκαν ο Διαδραστικός Πίνακας και φορητός Η/Υ με ηχεία.
- ✓ Εξοικείωσή μου ως εκπαιδευτικού με:
 - ❖ το λογισμικό δημιουργίας αφισών Photovisi,
 - ❖ το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων Prezi (www.prezi.com).
- ✓ Εξοικείωσή μου αλλά και των μαθητών με:
 - ❖ την εργασία σε ομάδες,
 - ❖ τη χρήση διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πολυξένη Μπίλλα, Αναλφαβητισμός, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέσα από την εφαρμογή του σεναρίου επιδίωξα κατά κύριο λόγο την ευαισθητοποίηση των μαθητών στο θέμα του αναλφαβητισμού και τη συνειδητοποίηση από την πλευρά τους των κοινωνικοπολιτικών και πολιτισμικών παραμέτρων του.

Κατά το πρώτο δίωρο, σύμφωνα με την περιγραφή της διαδικασίας στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 5), ζήτησα από τους μαθητές να επισημάνουν τις ποικίλες μορφές του φαινομένου μέσω της αξιοποίησης διαδραστικού χάρτη με μαρτυρίες παιδιών του τρίτου κόσμου (οργανικός αναλφαβητισμός), αλλά και της αξιοποίησης φύλλων εργασίας για τον προσδιορισμό άλλων μορφών αναλφαβητισμού (λειτουργικός, κοινωνικός, τεχνολογικός, εικονικός/οπτικός, πολιτισμικός). Για τον επαγωγικό προσδιορισμό τους αξιοποιήσαμε την κριτική ανάγνωση κειμένων, στατιστικών πινάκων και εικόνων, ενώ κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εργασίας των ομάδων πρόβαλα βασικό μέρος του υλικού προς επεξεργασία κάθε ομάδας στις υπόλοιπες.

Κατά το δεύτερο δίωρο οι ομάδες διερεύνησαν τα αίτια κάθε μορφής αναλφαβητισμού, καθώς και τα αποτελέσματα της μορφής του που είναι γνωστή ως «οργανικός αναλφαβητισμός». Για τα αίτια εργάστηκαν με φύλλα εργασίας και αξιοποίησαν διαδικτυακό υλικό, ενώ για τα αποτελέσματα προχώρησαν σε κριτική ανάγνωση σχετικής ψηφιακής αφήγησης.

Συνεχίσαμε τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων κατά το τρίτο δίωρο, στο πλαίσιο του οποίου οι μαθητές, αφού προβληματίστηκαν για τα αποτελέσματα των υπόλοιπων μορφών του αναλφαβητισμού, προχώρησαν και σε δραστηριότητες που αφορούσαν στην κατανόηση του όρου «γραμματισμός». Στο σημείο αυτό διαφοροποίησα την πορεία εφαρμογής του σεναρίου σε σχέση με την περιγραφόμενη στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 5). Πιο συγκεκριμένα, λόγω έλλειψης χρόνου δεν προχωρήσαμε στη δημιουργία αφισών σε αυτή τη φάση. Στο τέλος του διδακτικού δίωρου τους ανέθεσα ως εργασία για το σπίτι να σχολιάσουν σε μια παράγραφο το περιεχόμενο μιας φράσης, όπως θα το χρησιμοποιούσαν σε μια ενδεχόμενη συζήτηση για την αναγκαιότητα της δια βίου μάθησης.

Κατά το τέταρτο δίωρο και συγκεκριμένα την πρώτη ώρα, σχολιάσαμε δειγματοληπτικά κάποιες εργασίες, ενώ τη δεύτερη ώρα οι μαθητές δημιούργησαν αφίσες για ποικίλες μορφές του αναλφαβητισμού.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το συγκεκριμένο σενάριο, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 5-6), δίνει τη δυνατότητα να διερευνηθούν οι ποικίλες εκφάνσεις του αναλφαβητισμού στην εποχή μας, να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές απέναντι στο πρόβλημα, αλλά και να εξοικειωθούν με την έννοια «γραμματισμός» μέσω της αξιοποίησης μιας ποικιλίας μορφών, τεχνικών και μέσων διδασκαλίας. «Πιο συγκεκριμένα και με μέθοδο διδασκαλίας την Επικοινωνιακή/Επαγωγική, χρησιμοποιούνται ως μορφές της η διαλογική και η διερευνητική σε ομαδοσυνεργατικό πλαίσιο, με εναλλαγή διαλόγου και εργασίας σε ομάδες, καθώς και αξιοποίηση των ΤΠΕ τόσο από τον εκπαιδευτικό όσο και από τους μαθητές. Ως σημεία γνωστικής αντανάκλασης λειτουργούν τα φύλλα εργασίας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, η επιφάνεια εργασίας των Η/Υ, η οθόνη του διαδραστικού

πίνακα ή όποια άλλη επιφάνεια προβολής, αλλά και ο ίδιος ο σχολικός πίνακας. Κατά αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα εναλλαγής μορφών και μέσων, ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις μιας εμπλουτισμένης διδασκαλίας που ανταποκρίνεται στις διαφορετικές προσλαμβάνουσες, τις διαφορετικές ανάγκες, αλλά και το διαφορετικό στυλ μάθησης του κάθε παιδιού, κατά το μοντέλο Felder & Silverman (1988)» (Π. Μπίλλα, 2013:6).

Για την παρουσίαση ερεθισμάτων προβληματισμού και πηγών προς τους μαθητές ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει λογισμικά παρουσιάσεων, όπως το PowerPoint, το Impress ή το Prezi. Στην εφαρμογή της διδακτικής πρότασης προτίμησα το Prezi, καθώς, όπως σημειώνεται και στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 6), «συνιστά ένα μέσο μη γραμμικών παρουσιάσεων το οποίο “συνδυάζει με πολύ δημιουργικό τρόπο τις αρετές της παρουσίασης με αυτές της κινηματογραφικής προβολής, δημιουργώντας ένα υβρίδιο”, το οποίο είναι εύχρηστο, θεαματικό, αλλά και προσφέρει δυνατότητες παιδαγωγικής αξιοποίησης και υποστήριξης της διδασκαλίας (Θεοχαρόπουλος & Μπίλλα 2011)».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Ως στόχοι της εφαρμογής του σεναρίου τέθηκαν οι προτεινόμενοι στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 6-8).

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- ✓ Να κατανοήσουν ότι η εκπαίδευση είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα για την περιφρόρηση του οποίου έχει δεσμευθεί η παγκόσμια κοινότητα.
- ✓ Να συνειδητοποιήσουν ότι ο αναλφαβητισμός αποτελεί παγκόσμιο πρόβλημα.
- ✓ Να συσχετίσουν την υποεκπαίδευση με την όξυνση του φαινομένου.

- ✓ Να προσδιορίσουν τα αίτια των ποικίλων μορφών αναλφαβητισμού.
- ✓ Να συνδέσουν το πρόβλημα με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές προεκτάσεις του.
- ✓ Να αντιληφθούν την αξία της ατομικής ευθύνης και δράσης απέναντι στο πρόβλημα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- ✓ Να έρθουν σε επαφή με τη μεταγλώσσα που λειτουργεί ως σημαίνον των διαφόρων μορφών του αναλφαβητισμού.
- ✓ Να γνωρίσουν τον όρο «γραμματισμός» ως σημαίνον και ως σημαινόμενο.

Γραμματισμοί

Επιχειρήθηκε οι μαθητές:

- ✓ Να καλλιεργήσουν δεξιότητες που σχετίζονται με την κατανόηση και παραγωγή λόγου (προφορικού και γραπτού) με βάση την ανάλυση στατιστικών πινάκων (γλωσσικός γραμματισμός).
- ✓ Να ασκηθούν στην παραγωγή προφορικού λόγου στο πλαίσιο των ομάδων, αλλά και σε επίπεδο ολομέλειας (προφορικός γραμματισμός).
- ✓ Να ασκηθούν στην κριτική μελέτη ποικίλων κειμένων (κριτικός γραμματισμός).
- ✓ Να ασκηθούν στην παραγωγή πολυτροπικού λόγου μέσω της δημιουργίας αφίσας (ψηφιακός γραμματισμός).
- ✓ Να εξοικειωθούν με το κειμενικό είδος της αφίσας (γλωσσικός και ψηφιακός γραμματισμός).

- ✓ Να αξιοποιήσουν δυνατότητες που τους προσφέρουν οι ΤΠΕ για ανάγνωση, γραφή, επικοινωνία (ψηφιακός γραμματισμός).

Διδακτικές πρακτικές

Μέσω του σεναρίου επιδιώχθηκε, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 8), «η αξιοποίηση ποικιλίας αναπαραστατικών μορφών – κειμένων που ασκούν τους μαθητές στην κριτική ανάγνωση, την παρατήρηση, την αποκωδικοποίηση μηνυμάτων και τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης για ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, όπως ο αναλφαβητισμός, τις εκδηλώσεις και εκφάνσεις του, τις αιτίες και τα αποτελέσματά του». Οι μαθητές κλήθηκαν να οικοδομήσουν οι ίδιοι τη γνώση στη βάση των προσφερόμενων ερεθισμάτων αλλά και της κοινωνικής εμπειρίας τους. Από την πλευρά μου ως διδάσκουσα ανέλαβα ποικίλους ρόλους ανάλογα με την κάθε φάση από την οποία διερχόταν η εφαρμογή του σεναρίου, όπως αυτού της δημιουργού πολυμεσικού υλικού, της επιλεκτικής αναγνώστριας πηγών, της συντονίστριας και εμπυχώτριας των μαθητών στο πλαίσιο μιας μαθητοκεντρικής διαδικασίας.

Σε ό,τι αφορά τους μαθητές, μέσα από διαδοχικές εναλλαγές ρόλων ως άτομα, μέλη ομάδας, τμήματος, ως δέκτες αλλά και πομποί μηνυμάτων, είχαν διαρκή εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία. Συνεργάζονταν μεταξύ τους, αλλά και με εμένα ως εκπαιδευτικό, σε μια προσπάθεια συνδιαμόρφωσης του τελικού μαθησιακού αποτελέσματος.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η εφαρμογή του σεναρίου στην τάξη έχει την αφετηρία της στο γεγονός ότι, παρόλο που παρατίθενται στο σχολικό εγχειρίδιο κειμενικά αποσπάσματα για τον αναλφαβητισμό, αυτά περιορίζονται σε ορισμένες μορφές του, όπως ο οργανικός και

ο λειτουργικός, και ως εκ τούτου δεν καλύπτουν το εύρος του φαινομένου. Όπως σημειώνεται και στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 9), «η μη επικαιροποίηση της ύλης του σχολικού βιβλίου αφήνει εκτός προβληματισμού σύγχρονες εκφάνσεις του αναλφαβητισμού, όπως ο εικονικός, ο κοινωνικός, ο τεχνολογικός κ.ά., αλλά και την έννοια του «γραμματισμού» που έρχεται κατά έναν πιο πολυδιάστατο τρόπο να νοηματοδοτήσει το εύρος των γνώσεων και δεξιοτήτων που χρειάζεται να έχει ένας “εγγράμματος” πολίτης της εποχής της μετανεωτερικότητας».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το διδακτικό σενάριο αφορά την ενότητα του σχολικού εγχειριδίου «Ο λόγος» και πιο συγκεκριμένα την υποενότητα «Ι. Προφορικός και γραπτός λόγος. Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με τον προφορικό και το γραπτό λόγο» (σ. 107-109). Σχετίζεται δε με τη 2^η Θεματική του Νέου Προγράμματος Σπουδών για την Α΄ Λυκείου, η οποία φέρει τον τίτλο «Προφορικός, γραπτός και πολυτροπικός λόγος» (Ν.Π.Σ., 2011, 21059).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου χρησιμοποιήσα τις ΤΠΕ ως μέσο άντλησης κειμενικού υλικού, ως μέσο δημιουργίας πολυμεσικής παρουσίασης με την αξιοποίηση του λογισμικού παρουσιάσεων Prezi, αλλά και ως μέσο δημιουργίας φύλλων εργασίας με στόχο τη διευκόλυνση μιας ευρετικής διαδικασίας οικοδόμησης της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές.

Οι μαθητές από την πλευρά τους αξιοποίησαν τις ΤΠΕ ως κριτικοί αναγνώστες, αλλά και ως δημιουργοί πολυμεσικού υλικού. Πιο συγκεκριμένα, ενεργοποίησαν μέσω του εποπτικού υλικού τους ποικίλους τρόπους πρόσληψης της πληροφορίας (λεκτικό, οπτικό, ακουστικό). Επιπλέον, είχαν τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν οι ίδιοι δεξιότητες «δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου (αφίσας) που να συγκεφαλαιώνει τη γνώση, την ευαισθησία και την αισθητική τους σε ένα πλαίσιο

συλλογικής – ομαδικής πραγμάτευσης και διαπραγμάτευσης ιδεών και αντιλήψεων» (Π. Μπίλλα, 2013: 9).

Κείμενα

«Αναλφαβητισμός: Ένα κληρονομικό πρόβλημα», εφ. [Η Καθημερινή](#), 08/09/2008

Επιλογή στατιστικών πινάκων και διαγραμμάτων από την έρευνα «[Η Μαθητική Διαρροή στη Β/θμια Εκπαίδευση \(Γυμνάσιο, Ενιαίο Λύκειο, ΤΕΕ\)](#)»

Γιαβρής Άρης, *500 αναγκαίοι ορισμοί*, <http://www.arisgiavris.gr/aris-giavris-500-orismoι-pages-P-355-375.htm>

Γλέζου Αρετή, Κωστάλου Κωνσταντίνα & Τζαμαγκίτζε Νάτια, [Ψηφιακός αναλφαβητισμός](#), Ηράκλειο Κρήτης: Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, Σχολή: Σ.Ε.Υ.Π., Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, 2012

Εγγονόπουλος Νίκος, *Στην Κοιλιάδα με τους Ροδώνες*, Αθήνα: Ίκαρος 1978 [απόσπασμα]

Θεοδωρόπουλος Τ. «Ανορθόδοξα – Κοινωνικός Αναλφαβητισμός», [αναδημοσίευση](#) από την εφ. [Τα Νέα_{gr}](#), 15/10/2011

Καμπουρίδης Χάρης, «Η τέχνη ή το συναίσθημα φτιάχνει τον καλλιτέχνη;» [Τα Νέα_{gr}](#), 12/02/2003 [από την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)]

Καμπουρίδης Χάρης, «Οπτικός αναλφαβητισμός, ένα πρόβλημα εθνικό», [Τα Νέα_{gr}](#), 19/03/2003 [από την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)]

Καφέτση Άννα, «[Πολιτιστικός αναλφαβητισμός](#)», εφ. [Το Βήμα](#), 07/02/2010

Μητσικοπούλου Βασιλική, «Γραμματισμός», στον [Κόμβο για την Ελληνική Γλώσσα](#)

Μήτσιος Γιάννης, «Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός», εφ. *Ελευθερία*, 27/01/2010 [διασκευασμένο απόσπασμα]

Νικολαΐδου Ελένη, «Ο νέος αναλφαβητισμός», εφ. *Το Βήμα*, 11/08/2010 [επιλογή αποσπάσματος]

Π. Πάντζου, "Το παράλληλο σχολείο", από τον περιοδικό Τύπο [στο:] *Έκφραση Έκθεση Β' Τεύχος (Ενιαίου Λυκείου)* [απόσπασμα]

Πασχαλίδου Γεωργία, Ψηφιακό χάσμα και ανισότητες στη χρήση νέων τεχνολογιών. Διπλωματική Εργασία, Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, 2011

Φακιολάς Νίκος, «Αίτια και πολιτικές αντιμετώπισης του αναλφαβητισμού», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τεύχος 120 (2006), 169-194 <http://anthologio.wordpress.com/2012/09/08/om/>

Χρονοπούλου – Πανταζή Χρύσα, «Κοινωνικός Αναλφαβητισμός» [στο:] <http://chryssablog.wordpress.com/2010/07/>

Διαδραστικός χάρτης μαρτυριών [Πηγή: ActionAid Hellas]

Ένας στους πέντε ανθρώπους στον κόσμο δεν μπορεί να γράψει και να διαβάσει (βίντεο) [Πηγή: ActionAid Hellas]

Η μάστιγα του αναλφαβητισμού στην Ευρώπη (βίντεο) [Πηγή: NewGreeceTimes Crystal]

Στη μάνα σου το 'πες; (διαφήμιση)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Πριν από τη διδασκαλία

Πριν από την εφαρμογή της διδακτικής πρότασης ετοίμασα με το λογισμικό Prezi μια παρουσίαση. [Για να κατεβάσετε την παρουσίαση, πατήστε [εδώ](#). Τρέχει στο αρχείο prezι.exe με Adobe Flash Player.] Σε αυτήν ενσωμάτωσα:

- την εικόνα που θα χρησιμοποιούσα ως αφόρμηση,
- διαδραστικό χάρτη με μαρτυρίες παιδιών του τρίτου κόσμου,
- τον ορισμό του αναλφαβητισμού και ενδεικτικά στατιστικά στοιχεία,
- χάρτη του παγκόσμιου αλφαβητισμού,
- βίντεο για τον αναλφαβητισμό στην Ευρώπη,
- αντιπροσωπευτικό υλικό από τα Φύλλα Εργασίας στα οποία δούλεψαν οι ομάδες κατά το 1^ο δίωρο,
- διαφήμιση εταιρείας κινητής τηλεφωνίας που αναδεικνύει το ψηφιακό χάσμα,
- βίντεο για τα αποτελέσματα του οργανικού αναλφαβητισμού.

[Χρησιμοποίησα την εφαρμογή PreziDesktop για την οποία χρειάζεται ετήσια συνδρομή. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει το Prezi δωρεάν (www.prezi.com), αφού κάνει εγγραφή κι επιλέξει την public εκδοχή του. Ο περιορισμός στην περίπτωση αυτή είναι ότι χρειάζεται να δουλεύει on line.]

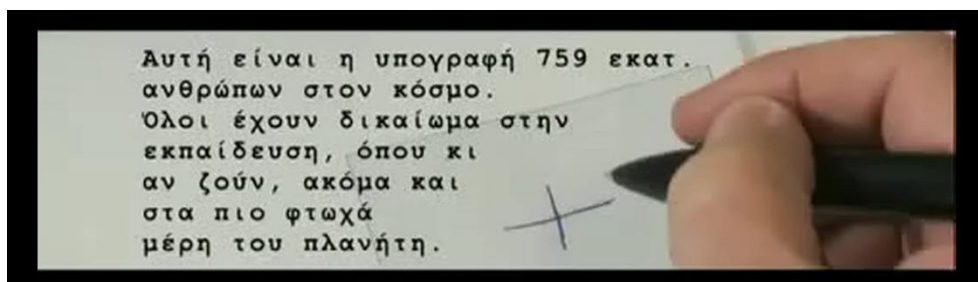
1^ο διδακτικό δίωρο [αίθουσα διδασκαλίας]

Το πρώτο διδακτικό δίωρο πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας. Χρησιμοποίησα τον δικό μου φορητό υπολογιστή με εξωτερικά ηχεία και τον διαδραστικό πίνακα της αίθουσας.

Ως αφόρμηση υπέβαλα ερώτηση τους μαθητές για το αν ξέρουν να βάζουν την υπογραφή τους. Αφού με κοίταξαν με απορία, μου απάντησαν: «Φυσικά!». Επιβεβαιώνοντας, λοιπόν, το απλό και αυτονόητο αυτής της διαδικασίας, επιχείρησα

στη συνέχεια να αναδείξω την πλάνη της γενίκευσης μιας τέτοιας αντίληψης μέσω της προβολής της παρακάτω εικόνας, την οποία είχα ενσωματώσει στο prezι:

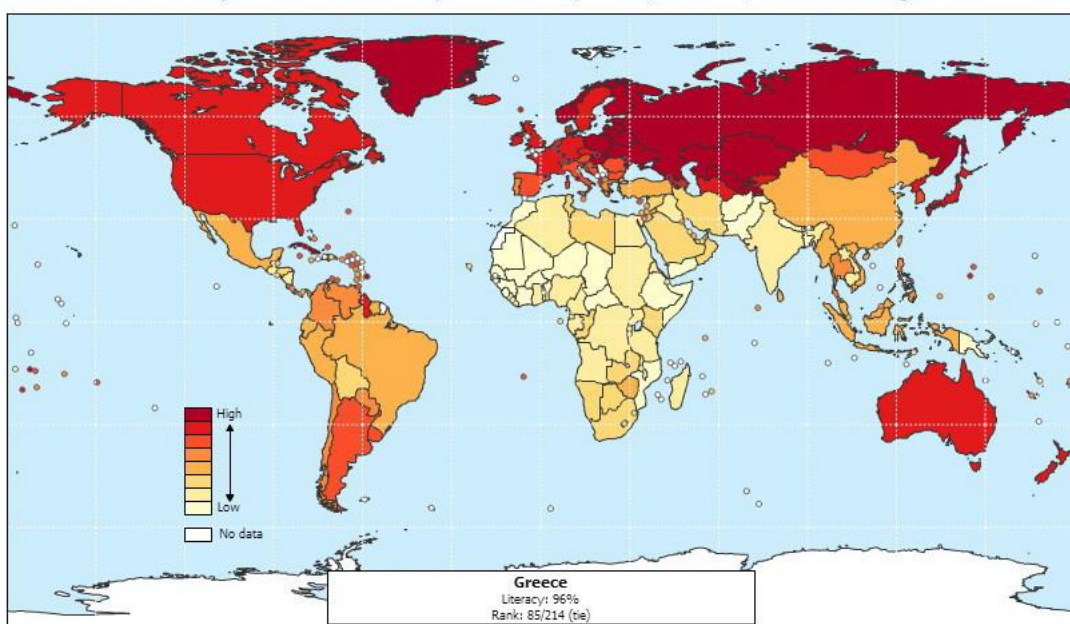
Εικόνα 1: Υπογραφή αναλφάβητου

Στη συνέχεια, πρόβαλα τον [διαδραστικό χάρτη](#) με μαρτυρίες παιδιών από τον τρίτο κόσμο. Είχα επιλέξει τρεις από αυτές (τις μαρτυρίες της Σενγκάι από την Τανζανία, της Καλτούμε από τη Νιγηρία και του Μπίπλομπ από το Μπαγκλαντές). Για να εμπλέξω τους μαθητές στη διαδικασία, κάλεσα τρεις, όποιους ήθελαν, να σηκωθούν και να διαβάσουν τις σύντομες ιστορίες. Χρησιμοποιώντας ερωτήσεις, όπως «Ποιο παράπονο εκφράζουν τα παιδιά στις προφορικές μαρτυρίες τους;», «Ποιες βασικές γνώσεις στερείται όποιος δεν μπορεί να φοιτήσει στο σχολείο;», «Πώς ονομάζεται το φαινόμενο που αναφέρεται στην έλλειψη αυτών των βασικών γνώσεων;», εκμαίευσα από τους μαθητές τον όρο «αναλφαβητισμός». Στη συνέχεια, τους ζήτησα να προσδιορίσουν το περιεχόμενο του όρου, καλώντας τους να διακρίνουν την οριστέα έννοια, την έννοια γένος και την ειδοποιό διαφορά. Αφού σημείωσα στον πίνακα τον ορισμό, όπως τον έδωσαν οι μαθητές (αναλφαβητισμός: φαινόμενο κατά το οποίο κάποιος δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση), παρουσίασα στο prezι έναν ενδεικτικό πληρέστερο ορισμό.

Για μια πιο σφαιρική αντίληψη της έκτασης και της διασποράς του φαινομένου, παρουσίασα τον ακόλουθο χάρτη του παγκόσμιου αλφαβητισμού (βλ. Εικόνα 2). Παρακίνησα με ερωτήσεις τους μαθητές να τον σχολιάσουν (σε ποιες περιοχές υπάρχουν τα χαμηλότερα ποσοστά αλφαβητισμού, άρα τα υψηλότερα αναλφαβητισμού). [Σε μεταγενέστερη πλοήγηση στο διαδίκτυο ανακάλυψα χάρτη της

Unesco με πιο πρόσφατα δεδομένα ([Literacy Data](#)), τον οποίο και θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός, καθώς και Δελτίο με στατιστικά στοιχεία]. Εστιάζοντας δε την προσοχή τους στην έκταση του φαινομένου στην Ευρώπη, και μεταφέροντάς τους από το μακρινό και ανοίκειο περιβάλλον του Τρίτου Κόσμου στο πιο οικείο του ευρωπαϊκού χώρου, τους κάλεσαν να παρακολουθήσουν και να σχολιάσουν σύντομο [βίντεο](#) για τον αναλφαβητισμό στην Ευρώπη.

Εικόνα 2: Παγκόσμιος χάρτης αλφαβητισμού

Στη συνέχεια, διατυπώνοντας ως υπόθεση διερεύνησης το αν υπάρχουν και άλλες μορφές αναλφαβητισμού πλν του πλήρους – οργανικού, κάλεσα τους μαθητές να εργαστούν στις ομάδες τους με βάση έντυπα φύλλα εργασίας, αφού αναλάβουν διακριτούς ρόλους. Στο τμήμα υπήρχαν ήδη διαμορφωμένες έξι τετραμελείς ή πενταμελείς ομάδες [δυναμικό τάξης: 27 μαθητές] με τις οποίες δουλεύω τόσο εγώ όσο και συνάδελφοι άλλων φιλολογικών μαθημάτων ή ειδικοτήτων. Οι ρόλοι που μοιράστηκαν οι μαθητές ανάλογα με τη σύνθεση της ομάδας ήταν αυτοί του αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή (για διατύπωση αποριών προς

τον εκπαιδευτικό) και εκπροσώπου (για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εργασίας της ομάδας στην ολομέλεια). Στην περίπτωση των τετραμελών ομάδων, τους ρόλους του αναγνώστη και του γραμματέα ανέλαβε ένας μαθητής.

Η ομάδα Α και η ομάδα Β κλήθηκαν να προσδιορίσουν τον λειτουργικό αναλφαβητισμό σε σχέση με τη μαθητική – σχολική διαρροή. Πιο συγκεκριμένα, η ομάδα Α μελέτησε στατιστικούς πίνακες και διαγράμματα, προκειμένου να επισημάνει το ποσοστό της μαθητικής διαρροής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, καθώς και τη σχέση αστικότητας, τύπου σχολείου και φύλου με τη μαθητική διαρροή (βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Α](#)).

Η ομάδα Β μελέτησε κείμενα του Γ. Μήτσιου και της Ε. Νικολαΐδου από τον Τύπο και κλήθηκε να επισημάνει το θέμα τους, καθώς και τη σχέση του προβλήματος που θίγεται σε αυτά με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού. Πρόκειται για διαπιστωτικά στοιχεία, τεκμήρια, που νοηματοδοτούν το περιεχόμενο του λειτουργικού αναλφαβητισμού (βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Β](#)).

Η τρίτη ομάδα ανέλαβε να επισημάνει την ύπαρξη του κοινωνικού αναλφαβητισμού με τη βοήθεια τριών κειμένων. Το πρώτο ήταν φωτογραφία μιας παραλίας-σκουπιδότοπου στην οποία οι μαθητές κλήθηκαν να δώσουν μια λεζάντα. Το δεύτερο κείμενο αποτελούσε απεικόνιση ενός βανδαλισμένου γηπέδου. Εδώ ζητήθηκε από τους μαθητές η καταγραφή των συναισθημάτων που τους προκάλεσε αυτή η εικόνα, με στόχο τη συναισθηματική τους εμπλοκή και την καταγραφή της προσωπικής τους οπτικής απέναντι στο φαινόμενο. Επιχειρώντας περαιτέρω την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, οι μαθητές κλήθηκαν να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα, αλλά και να μεταβούν μέσω της μελέτης του τρίτου κειμένου από τον αναγνωριστικό γραμματισμό στην αξιολογική αποτίμηση των απόψεων που διατυπώνονται σε αυτό, σε σύγκριση μάλιστα με τις δικές τους (βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Γ](#)).

Η τέταρτη ομάδα εστίασε στην προσέγγιση του τεχνολογικού αναλφαβητισμού και του ψηφιακού χάσματος. Βασιζόμενοι στα ποικίλα κείμενα που περιλαμβάνονταν

στο φύλλο εργασίας, οι μαθητές κλήθηκαν να περιγράψουν, να ορίσουν και να αποδώσουν επιγραμματικά το πρόβλημα (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Δ](#)).

Η πέμπτη ομάδα διερεύνησε και προσδιόρισε τον οπτικό αναλφαβητισμό. Το φύλλο εργασίας της περιλάμβανε δύο σύντομα κειμενικά αποσπάσματα από τον περιοδικό και τον ημερήσιο Τύπο που αναφέρονταν στα Μ.Μ.Ε. και τον «πολιτισμό της εικόνας» (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Ε](#)).

Τέλος, η έκτη ομάδα εργάστηκε σε φύλλο εργασίας σχετικά με την επισήμανση του πολιτισμικού αναλφαβητισμού. Η πρώτη ερώτηση αφορούσε τα κείμενα 1 και 2 (απόσπασμα από την «Κοιλιάδα με τους ροδώνες» του Νίκου Εγγονόπουλου και εικόνα που δείχνει πιασμένους χέρι-χέρι ανθρώπους διαφορετικού χρώματος). Οι μαθητές κλήθηκαν να εντοπίσουν το θεματικό κέντρο των κειμένων και τη θέση των δημιουργών τους, εστιάζοντας στη διαφορετικότητα και το πρόβλημα της άρνησης αποδοχής της. Αφού επιχείρησαν να αναγνωρίσουν στο πρόβλημα μια μορφή αναλφαβητισμού (τον πολιτισμικό αναλφαβητισμό), μελέτησαν σχετικό ορισμό και προσδιόρισαν τα ιδιαίτερα στοιχεία που συνθέτουν την πολιτισμική ταυτότητα/διαφορετικότητα κάθε λαού (γλώσσα, αξίες, ιστορία, παραδόσεις, θρησκεία) (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας ΣΤ](#)).

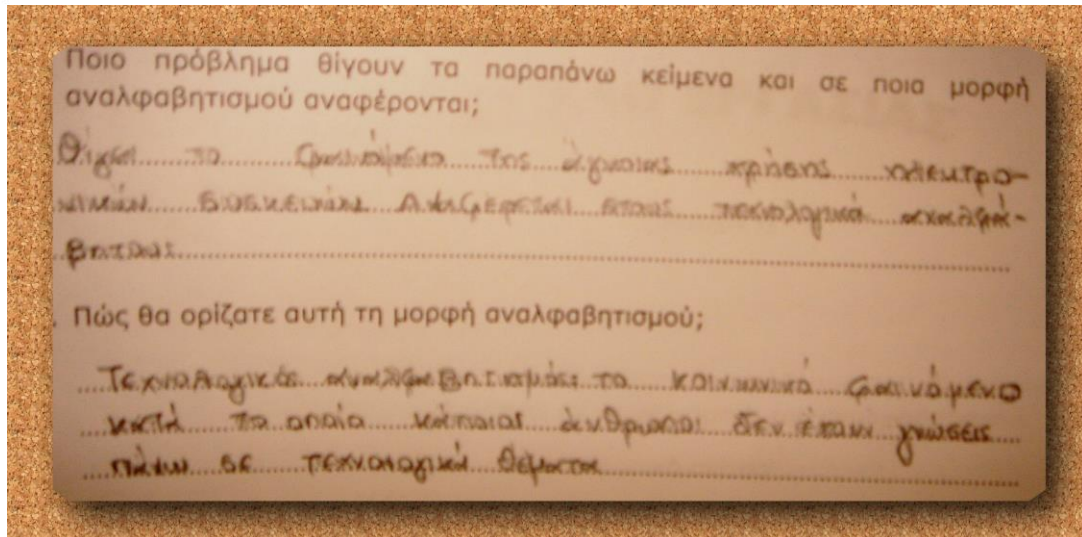
Οι ομάδες εργάστηκαν αρμονικά έως το τέλος της πρώτης ώρας του διδακτικού δώρου (περίπου 20'). Τα μέλη ανταποκρίθηκαν στους ρόλους τους, συζητούσαν μεταξύ τους και ο γραμματέας συμπλήρωνε τις απαντήσεις που προέκυπταν από τη συζήτηση. Από την πλευρά μου, κινούμουν ανάμεσα στις ομάδες, παρακολουθούσα την πορεία των εργασιών και παρότρυνα τους συντονιστές να μεριμνήσουν για την τήρηση του χρόνου και την ολοκλήρωση της εργασίας στο προβλεπόμενο διάστημα. Δεν χρειάστηκε να δώσω διευκρινίσεις, παρά μόνο να προτρέπω τις ομάδες να συζητούν χαμηλόφωνα.

Κατά τη δεύτερη ώρα, ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας ανακοίνωσε το αποτέλεσμα της δουλειάς της. Πριν αρχίσει η διαδικασία, επισήμανα στους εκπροσώπους ότι η παρουσίασή τους θα έπρεπε να ξεκινήσει με σύντομη αναφορά στην αποστολή και

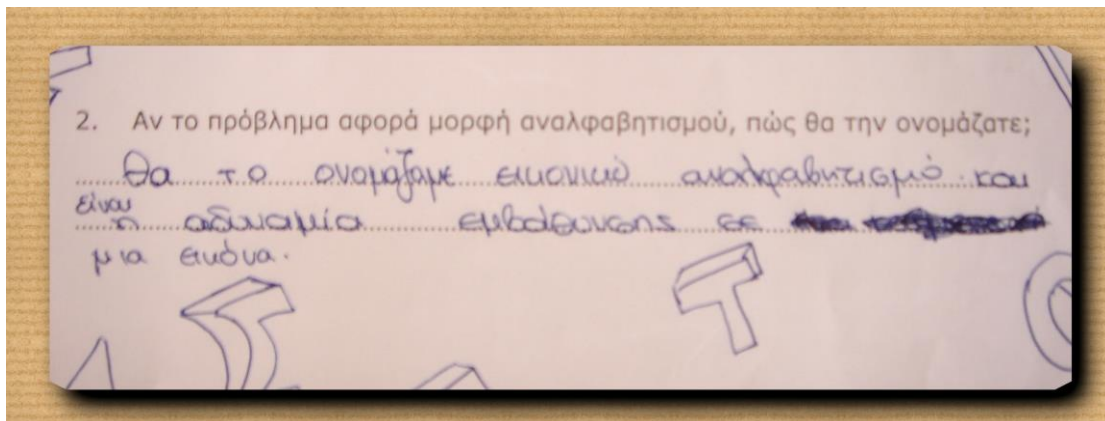

στο υλικό που είχε η ομάδα τους στη διάθεσή της. Κατά τη διάρκεια δε της αναφοράς στο υλικό, εγώ πρόβαλα με το prezzi αντιπροσωπευτικά μέρη του, ώστε να βοηθηθούν οι υπόλοιποι μαθητές στο να κατανοήσουν τις επισημάνσεις και τα συμπεράσματα τα οποία επρόκειτο να τους κοινοποιηθούν. Στο τέλος δε της παρουσίασης της Ομάδας Δ για τον τεχνολογικό αναλφαβητισμό – και με αφορμή τη φράση «Οι τεχνολογικές γνώσεις της νέας γενιάς σε αντίθεση με αυτές των μεγαλύτερων» με την οποία τα μέλη της απέδωσαν το περιεχόμενο του [σκίτσου](#) στο φύλλο εργασίας τους – πρόβαλα [διαφήμιση](#) που αναδεικνύει το φαινόμενο, εμπλουτίζοντας σε αυτό το σημείο τη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013).

Η συζήτηση που αναπτύχθηκε ανέδειξε τις ποικίλες μορφές του αναλφαβητισμού. Πιο συγκεκριμένα, ο εκπρόσωπος της Ομάδας Β, συσχετίζοντας την υποεκπαίδευση ως αποτέλεσμα της μαθητικής διαρροής (για την οποία μίλησε η Ομάδα Α) με τον αναλφαβητισμό, αναφέρθηκε στον όρο «λειτουργικός αναλφαβητισμός». Ομοίως η Ομάδα Δ επισήμανε ως μορφή αναλφαβητισμού τον «τεχνολογικό», προσδιορίζοντάς τον ως «κοινωνικό φαινόμενο» (βλ. Εικόνα 3), ενώ η ομάδα Ε αναφέρθηκε στον «εικονικό αναλφαβητισμό» ως «αδυναμία εμβάθυνσης σε μια εικόνα» (βλ. Εικόνα 4). Ακριβείς ήταν και οι παρατηρήσεις της Ομάδας ΣΤ για τον πολιτισμικό αναλφαβητισμό.

Εικόνα 3: Από το φύλλο εργασίας της Ομάδας Δ

Εικόνα 4: Από το φύλλο εργασίας της Ομάδας Ε

Αξιοσημείωτα, ωστόσο, είναι δύο στοιχεία. Το πρώτο είναι η δυσκολία που είχε η Ομάδα Γ στο επίπεδο χρήσης της μεταγλώσσας. Επισήμανε «την αδυναμία κάποιων να καταλάβουν τους σωστούς τρόπους κοινωνικής συμπεριφοράς», δεν μπόρεσε όμως να προσδιορίσει το φαινόμενο ως μορφή αναλφαβητισμού που ονομάζεται «κοινωνικός». Μαθητής μάλιστα άλλης ομάδας απόρησε για τη συσχέτιση της βίας στα γήπεδα με τον αναλφαβητισμό, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Μα δεν έχει να κάνει

με τον αναλφαβητισμό! Μπορεί κάποιος να έχει τελειώσει Πανεπιστήμιο και να πετάει μπουκάλια!». Ως δεύτερο στοιχείο φάνηκε ότι στη συνείδηση ορισμένων μαθητών ο αναλφαβητισμός σχετίζεται αποκλειστικά με τη γνώση ως αποτέλεσμα της τυπικής εκπαίδευσης. Στο σημείο αυτό ζήτησα τη γνώμη των υπόλοιπων μαθητών, για να επαναβεβαιώσουμε την πολυμορφία και ευρύτητα του φαινομένου.

2^ο διδακτικό δίωρο [Εργαστήριο Πληροφορικής - αίθουσα διδασκαλίας]

Από την προηγούμενη ημέρα είχα φορτώσει όλα τα φύλλα εργασίας για τη φάση αυτή στον κοινόχρηστο φάκελο ενός από τους σταθμούς, ώστε να είναι ορατός από όλους τους άλλους και είχα φωτοτυπήσει το φύλλο εργασίας κάθε ομάδας, για να τους το μοιράσω και σε έντυπη μορφή. Καθώς είχα ζητήσει από την αρχή της σχολικής χρονιάς να μην συμπίπτει το δίωρο αυτό της Νεοελληνικής Γλώσσας (1^η και 2^η ώρα του ωρολόγιου προγράμματος) με μάθημα Πληροφορικής στο Εργαστήριο, ήμουν σίγουρη για την υλοποίηση του σεναρίου, σύμφωνα με αυτά που είχα σχεδιάσει. Το επόμενο πρωί και κατά την έναρξη της πρώτης ώρας, πληροφορήθηκα ότι το Εργαστήριο θα ήταν κατειλημμένο. Κατόπιν διαπραγματεύσεων, εξασφάλισα μόνο την πρώτη από τις δύο ώρες της προγραμματισμένης διδασκαλίας.

Όταν οι μαθητές μπήκαν στο Εργαστήριο Πληροφορικής, τους ζήτησα να καθίσουν στις ομάδες τους, καταλαμβάνοντας δύο σταθμούς εργασίας ανά ομάδα. Αφού κάθε ομάδα όρισε δύο από τα μέλη της ως χειριστές των Η/Υ που είχε στη διάθεσή της, τους ζήτησα να ανοίξουν τους σταθμούς εργασίας. Μέσα από την επιλογή «Δίκτυο» αναζήτησαν στον κωδικό του ορατού υπολογιστή που τους υπέδειξα τον κοινόχρηστο φάκελο και άνοιξαν το Φύλλο Εργασίας της ομάδας τους και στους δύο σταθμούς. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, μοίρασα στις ομάδες το φύλλο εργασίας τους και σε έντυπη μορφή.

Υπό κανονικές συνθήκες (δύο ώρες στο Εργαστήριο), ο ένας από τους δύο χειριστές θα ήταν ο γραμματέας που θα συμπλήρωνε το φύλλο και ο άλλος θα άνοιγε

στον δικό του σταθμό τους υπερσυνδέσμους, ώστε να αποφεύγουν την εναλλαγή παραθύρων ανάμεσα στο φύλλο εργασίας και το διαδικτυακό υλικό, η οποία θα μπορούσε να τους δυσκολέψει. Μιας και η επόμενη ώρα για την οποία είχαν προγραμματιστεί οι ανακοινώσεις των ομάδων θα γινόταν στην αίθουσα διδασκαλίας, ζήτησα από τα υπόλοιπα μέλη να ορίσουν τον γραμματέα που θα συμπλήρωνε το έντυπο φύλλο, αλλά και να μοιραστούν τους υπόλοιπους ρόλους. Στις πενταμελείς ομάδες επικράτησε το σχήμα: χειριστής 1-αναγνώστης, χειριστής 2 για άνοιγμα και ανάγνωση του διαδικτυακού υλικού, γραμματέας, συντονιστής-διαμεσολαβητής, εκπρόσωπος. Στις τετραμελείς ακολουθήθηκαν ποικίλα σχήματα.

Σύμφωνα με την πρώτη δραστηριότητα των φύλλων εργασίας, οι ομάδες έπρεπε να αξιοποιήσουν τον καταγισμό ιδεών και να καταγράψουν όσα περισσότερα αίτια μπορούσαν για τη μορφή του αναλφαβητισμού που διερευνούσαν. Καθώς, όμως, μπήκαμε στο Εργαστήριο με καθυστέρηση λόγω των διαπραγματεύσεων, παρέκαμψα τη φάση αυτή και τους ζήτησα να προχωρήσουν στις δραστηριότητες που προϋπέθεταν μελέτη διαδικτυακού υλικού.

Σύμφωνα με τις δραστηριότητες αυτές, η Ομάδα Α εργάστηκε με άξονα τη διερεύνηση των αιτιών του λειτουργικού αναλφαβητισμού (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Α](#)). Με τη βοήθεια του χειριστή 2, μελέτησε το άρθρο του Ν. Φακιολά «[Αίτια και πολιτικές αντιμετώπισης του αναλφαβητισμού](#)», με εστίαση στην ενότητα «Ερμηνευτικές θεωρίες γύρω από τα αίτια του αναλφαβητισμού», τις οποίες ο γραμματέας κατέγραψε ως προς τα βασικά τους σημεία. Σε ό,τι αφορά στην άσκηση 3, μιας και δεν προηγήθηκε καταγισμός ιδεών, οι μαθητές κλήθηκαν να επισημάνουν άγνωστες έως τότε γι' αυτούς ερμηνείες του φαινομένου.

Η Ομάδα Β εργάστηκε, επίσης, με στόχο τον προσδιορισμό των αιτιών του λειτουργικού αναλφαβητισμού με εστίαση στη διερεύνηση των παραγόντων που συσχετίζουν το φαινόμενο με τις αιτίες της μαθητικής διαρροής. Με τη βοήθεια του μέλους της ομάδας που έχει αναλάβει χρέη χειριστή 2 μελέτησαν άρθρο με τίτλο «[Αναλφαβητισμός: Ένα κληρονομικό πρόβλημα](#)». Με βάση αυτό, κλήθηκαν αρχικά

να αποδελτιώσουν τα αίτια του φαινομένου και στη συνέχεια να επισημάνουν και να σχολιάσουν τη θέση του αρθρογράφου ότι ο αναλφαβητισμός είναι «κληρονομικό φαινόμενο». Μελέτησαν, τέλος, το άρθρο του Ν. Φακιολά [«Αίτια και πολιτικές αντιμετώπισης του αναλφαβητισμού»](#), προκειμένου να καταγράψουν συνοπτικά τους παράγοντες που σύμφωνα με έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου επηρεάζουν τη μαθητική διαρροή στην περιφέρεια Αττικής (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Β](#)).

Αποστολή της Ομάδας Γ ήταν να προσδιορίσει τα αίτια του κοινωνικού αναλφαβητισμού (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Γ](#)). Η ομάδα μελέτησε το άρθρο του Γ. Θεοδωρόπουλου [«Ανορθόδοξα – Κοινωνικός Αναλφαβητισμός»](#), με στόχους την επισήμανση του φαινομένου που ο συντάκτης θεωρεί έκφραση κοινωνικού αναλφαβητισμού, την αποδελτίωση των αιτίων του, καθώς και την καταγραφή άλλων εκδηλώσεων κοινωνικού αναλφαβητισμού με βάση την κοινωνική εμπειρία της (της ομάδας των μαθητών).

Η Ομάδα Δ κλήθηκε να προσδιορίσει τα αίτια του τεχνολογικού / ψηφιακού αναλφαβητισμού. Ανέτρεξε στη διπλωματική εργασία [«Ψηφιακό χάσμα και ανισότητες στη χρήση νέων τεχνολογιών»](#), προκειμένου να καταγράψει τους «Παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία του παγκόσμιου ψηφιακού χάσματος» σύμφωνα με την οικεία ενότητα της εργασίας (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Δ](#)).

Η Ομάδα Ε ανέλαβε να διερευνήσει τα αίτια του οπτικού/εικονικού αναλφαβητισμού. Τα μέλη της αξιοποίησαν δύο άρθρα από τον ημερήσιο και τον περιοδικό Τύπο. Πρόκειται για τα άρθρα [«Οπτικός αναλφαβητισμός, ένα πρόβλημα εθνικό»](#) και [«Το παράλληλο σχολείο»](#) που ανθολογούνται στα «Σώματα κειμένων» της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας Ε](#)).

Τέλος, η Ομάδα ΣΤ διερεύνησε τα αίτια του πολιτισμικού αναλφαβητισμού. Επισκέπτεται τη σελίδα της εφημερίδας «Το Βήμα», για να μελετήσει το άρθρο [«Πολιτιστικός αναλφαβητισμός»](#) και να καταγράψει παράγοντες οι οποίοι, σύμφωνα με τη συντάκτρια του κειμένου, συντελούν στην εμφάνιση και ανάπτυξη του φαινομένου (Βλ. [Φύλλο Εργασίας Ομάδας ΣΤ](#)).

Οι ομάδες εργάστηκαν έως το τέλος της διδακτικής ώρας. Σε όλη τη διάρκεια της εργασίας τους, παρακολουθούσα την πορεία της και τον τρόπο συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη των ομάδων. Παρότρυνα όλους να συμμετέχουν στο κοινό αποτέλεσμα και έδινα στους διαμεσολαβητές διευκρινίσεις οι οποίες αφορούσαν την τροποποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων μετά την παράλειψη του καταγισμού ιδεών.

Τη δεύτερη διδακτική ώρα μεταφερθήκαμε στην αίθουσα διδασκαλίας όπου οι εκπρόσωποι των ομάδων παρουσίασαν τα αποτελέσματα της εργασίας τους. Αφού ολοκληρώθηκε η παρουσίαση, ζήτησα από τους μαθητές να βρουν κοινούς τόπους στους παράγοντες που δημιουργούν τις ποικίλες μορφές του αναλφαβητισμού. Αυτοί συνοψίστηκαν στους ακόλουθους: κοινωνικές ανισότητες/ταξικές διαφορές, περιβάλλον χαμηλού πνευματικού επιπέδου, υποεκπαίδευση, έλλειψη κρατικής μέριμνας, δυσλειτουργία της εκπαίδευσης, σύγχυση αξιών, έλλειψη κριτικής ικανότητας, κυριαρχία προκαταλήψεων και στερεοτύπων.

Στη συνέχεια, πρόβαλα στον διαδραστικό πίνακα της αίθουσας την [ψηφιακή αφήγηση](#) την οποία είχα ενσωματώσει στο prezi, σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένας αναλφάβητος στις σύγχρονες κοινωνίες. Οι μαθητές επισήμαναν με συγκεκριμένες αναφορές στην αφήγηση τα πρακτικά προβλήματα, αλλά και τη συναισθηματική κατάσταση ενός αναλφάβητου στην εποχή μας.

3^ο διδακτικό δίωρο [Εργαστήριο Πληροφορικής]

Αφού οι μαθητές πήραν τις θέσεις τους ανά ομάδες στο Εργαστήριο Πληροφορικής, τους ενημέρωσα ότι στόχος μας ήταν να επισημάνουμε τα αποτελέσματα των ποικίλων μορφών του αναλφαβητισμού. Τους ζήτησα να μην ανοίξουν τους σταθμούς εργασίας, καθώς σε πρώτη φάση δεν θα δουλεύαμε σε αυτούς. Στη συνέχεια κάλεσα τα μέλη κάθε ομάδας να συζητήσουν μεταξύ τους τα αποτελέσματα της μορφής αναλφαβητισμού (λειτουργικού, κοινωνικού, τεχνολογικού, οπτικού, πολιτισμικού) στην οποία εργάστηκαν κατά τις προηγούμενες φάσεις και να ορίσουν έναν γραμματέα, για να τα καταγράψει σε ένα φύλλο χαρτί. Τους προέτρεψα δε να

αξιοποιήσουν τόσο την κοινωνική εμπειρία τους όσο και τα ερεθίσματα και τις πληροφορίες που άντλησαν από την επεξεργασία των κειμένων που περιλάμβαναν τα φύλλα εργασίας τους κατά τις προηγούμενες φάσεις. Στόχος μου ήταν οι μαθητές να ασκηθούν στην κριτική και επιλεκτική αξιοποίηση της γνώσης που προσέλαβαν, αλλά και ελέγξω τον βαθμό στον οποίο έχουν κατανοήσει τα ποικίλα άμεσα και έμμεσα κειμενικά νοήματα.

Αφού οι μαθητές εργάστηκαν για περίπου 10', οι εκπρόσωποι των ομάδων ανακοίνωσαν το περιεχόμενο της δουλειάς τους. Από την πλευρά μου κατέγραφα με τη μορφή θεματικών προτάσεων τα αποτελέσματα κάθε μορφής αναλφαβητισμού στον πίνακα, ώστε να υπάρχει εποπτεία του όλου από την ολομέλεια.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ζήτησα από όλες τις ομάδες να ανοίξουν τους σταθμούς εργασίας (δύο κάθε ομάδα) και να ανατρέξουν στο κείμενο της Β. Μητσικοπούλου «[Γραμματισμός](#)», προκειμένου να προσδιορίσουν τον όρο και τη σχέση του με τον αναλφαβητισμό. Πιο συγκεκριμένα, τους ζήτησα να επισκεφθούν τον Κόμβο για την Ελληνική Γλώσσα (<http://www.komvos.edu.gr/>) και να ακολουθήσουν τη διαδρομή *Η Γλώσσα: θεωρία – διδασκαλία / Οδηγός/ Περιεχόμενα*, προκειμένου να εντοπίσουν το κείμενο. Εστίασα δε την προσοχή τους στην «Εισαγωγή» του άρθρου για την προέλευση και τη σημασία του όρου, ώστε να αντιληφθούν αφενός μεν την ευρύτητά του αφετέρου την αναγκαιότητα καλλιέργειάς του ως στόχου που υπερβαίνει αυτόν της εξάλειψης του αναλφαβητισμού. Όπως σημειώνεται και στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 19-20), «δεν ενδιαφέρει εδώ η ενδελεχέστερη προσέγγιση του όρου και των ποικίλων μορφών του, αλλά μια πρώτη οικείωση των μαθητών με αυτόν, έχοντας επίγνωση ότι "ο γραμματισμός δεν είναι δυνατό να οριστεί ούτε αντικειμενικά ούτε με σαφή όρια ούτε και με σημασία αποδεκτή από όλους" (Χατζησαββίδης 2007)».

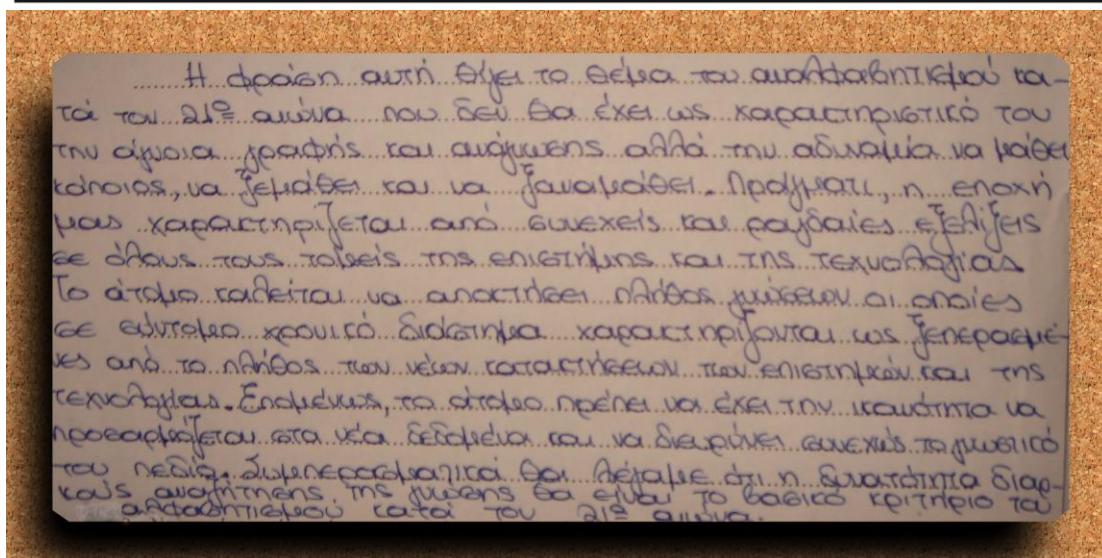
Στο τέλος του διδακτικού δίωρου, τους ανέθεσα ως εργασία για το σπίτι να σχολιάσουν σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων το περιεχόμενο μιας φράσης, όπως θα το χρησιμοποιούσαν σε μια ενδεχόμενη συζήτηση για την αναγκαιότητα της δια βίου

μάθησης. Πρόκειται για την άποψη του Αμερικανού συγγραφέα Alvin Toffler: «Οι αναλφάβητοι του 21ου αιώνα δεν θα είναι εκείνοι που δεν ξέρουν γραφή και ανάγνωση, αλλά εκείνοι που δεν μπορούν να μάθουν, να ξεμάθουν και να ξαναμάθουν».

4^ο διδακτικό δίωρο [αίθουσα διδασκαλίας – Εργαστήριο Πληροφορικής]

Κατά την πρώτη ώρα, σχολιάσαμε δειγματοληπτικά τέσσερις εργασίες μαθητών. Επέλεξα από αυτούς (περίπου 15) οι οποίοι προσφέρθηκαν να διαβάσουν, ενώ τις υπόλοιπες τις συγκέντρωσα για να τις διορθώσω στο σπίτι. Αφού κάλεσα τον πρώτο μαθητή για να διαβάσει, ζήτησα από τους υπόλοιπους να ακούσουν προσεκτικά, εστιάζοντας στον βαθμό ανταπόκρισης της παραγράφου τόσο προς την υπό σχολιασμό φράση όσο και προς τις αρχές δόμησης μιας παραγράφου (ρόλος θεματικής περιόδου, λεπτομερειών, κατακλείδας). Μετά την ανάγνωση, οι μαθητές διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους. Αυτή η διαδικασία ακολουθήθηκε και για τις άλλες τρεις εργασίες. Από τις εργασίες αναδείχθηκε η σύνδεση του αλφαριθμητισμού με τη δια βίου μάθηση (βλ. Εικόνα 5), αλλά και συζητήθηκαν προϋποθέσεις περιορισμού του φαινομένου του αναλφαριθμητισμού στις ποικίλες μορφές του με έμφαση στην ισότητα ευκαιριών, στη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων και διακρίσεων, στην ενίσχυση της κοινωνικής πρόνοιας, στη λειτουργία Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, στην ανάπτυξη του πολιτισμού και των τεχνών, στην αλλαγή διδακτικών μεθόδων με έμφαση στις βιωματικές δράσεις και στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της πολιτισμικής ανεκτικότητας κτλ.

Εικόνα 5: Ανάπτυξη της φράσης του Alvin Toffler

Τη δεύτερη ώρα οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά στο Εργαστήριο Πληροφορικής, προκειμένου να δημιουργήσουν αφίσες για ποικίλες μορφές του αναλφαβητισμού (βλ. Εικόνες 6 και 7). Άφησα τους μαθητές να επιλέξουν τη μορφή με την οποία ήθελαν να ασχοληθούν, χωρίς να δεσμεύονται από αυτήν που διερεύνησαν κατά τις προηγούμενες φάσεις, ώστε η όλη δραστηριότητα να έχει νόημα γι' αυτούς και να ανταποκρίνεται σε αυτό που οι ίδιοι θεωρούν σημαντικό. Για τη δημιουργία των αφισών αξιοποίησαν το on line λογισμικό Photovisi (www.photovisi.com). Αφού παρουσίασα εν συντομία την πλατφόρμα εργασίας, μιας και οι συγκεκριμένοι μαθητές έχουν εργαστεί και άλλοτε σε αυτό το περιβάλλον, παρακολουθούσα τη δουλειά κάθε ομάδας, παρεμβαίνοντας όπου μου ζητούσαν επιπλέον διευκρινίσεις τεχνικής φύσης. Τους ζήτησα, όταν ολοκληρώσουν τη δουλειά τους, να αποθηκεύσουν τις αφίσες τους στην επιφάνεια εργασίας και ο διαμεσολαβητής τους να με καλέσει, για να μεταφέρω το αρχείο σε φορητή συσκευή μνήμης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 6: Από τη δημιουργία αφίσας

Εικόνα 7: Επιλέγοντας υλικό για την αφίσα

Όταν ολοκληρώθηκε η δουλειά όλων των ομάδων και η μεταφορά των αρχείων, πρόβαλα τις αφίσες (βλ. φάκελο *Τεκμήρια*), καλώντας τον εκπρόσωπο κάθε ομάδας να παρουσιάσει το θέμα της, να αιτιολογήσει τις επιλογές που έκανε η ομάδα του σε επίπεδο περιεχομένου και να συνοψίσει το μήνυμα της αφίσας. Οι μαθητές δημιούργησαν αφίσες για τον κοινωνικό, τον οργανικό, τον λειτουργικό και τον τεχνολογικό αναλφαβητισμό, καθώς και μία που συνθέτει ποικίλες μορφές του.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΔΙΩΡΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Α

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να εξαγάγετε συμπεράσματα που σχετίζονται με τη μαθητική διαρροή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και να τα συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Υλικό: Στατιστικοί πίνακες και διαγράμματα [Πρόκειται για πορίσματα της έρευνας «[Η Μαθητική Διαρροή στη Β/θμια Εκπαίδευση \(Γυμνάσιο, Ενιαίο Λύκειο, ΤΕΕ\)](#)» η οποία διεξήχθη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη Παρατηρητηρίου Μετάβασης Αποφοίτων Β/θμιας Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Αγορά Εργασίας» και δημοσιεύτηκε το 2006].

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Ποιο είναι το ποσοστό της μαθητικής διαρροής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με βάση τον πίνακα 1;

.....

.....

.....

.....

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ5.1: ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ (που γράφτηκαν κανονικά στην Α' τάξη το 2000-01)	ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ	
		N	%
ΚΑΤΩΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ			
Γυμνάσιο	108.320	6.592	6,09
ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ			
Ενιαίο Λύκειο	74.046	2.455	3,32
ΤΕΕ	45.074	9.143	20,28
ΣΥΝΟΛΟ (Ανώτερου κύκλου)	119.120	11.598	9,74

Πίνακας 1

2. Σε ποια συμπεράσματα οδηγείστε για τη σχέση τύπου σχολείου και μαθητικής διαρροής με βάση το διάγραμμα 1;

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

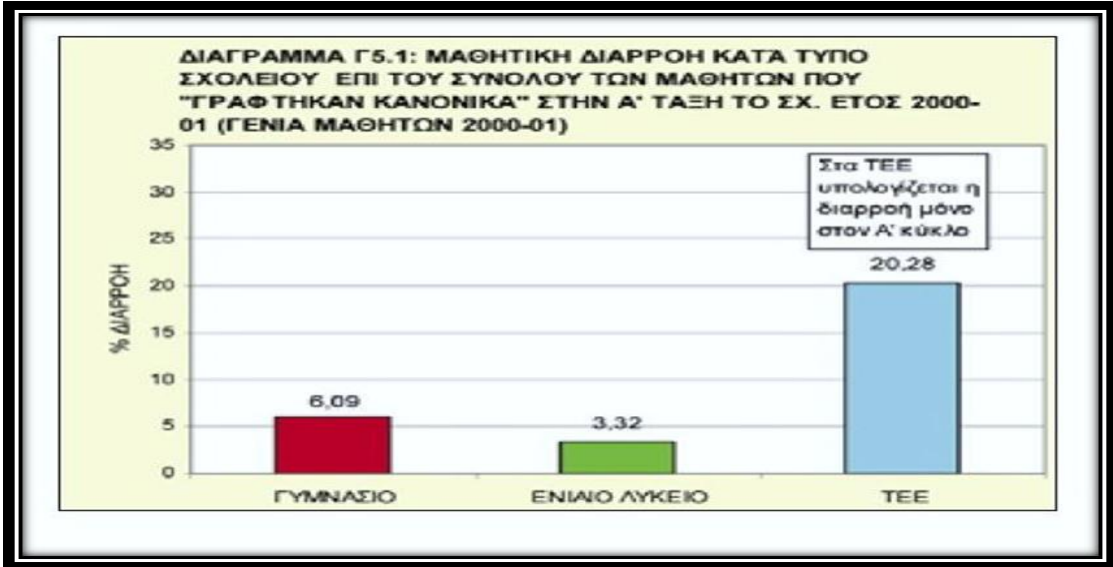

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διάγραμμα 1

3. Υπάρχει σχέση μεταξύ αστικότητας και μαθητικής διαρροής με βάση το διάγραμμα 2;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

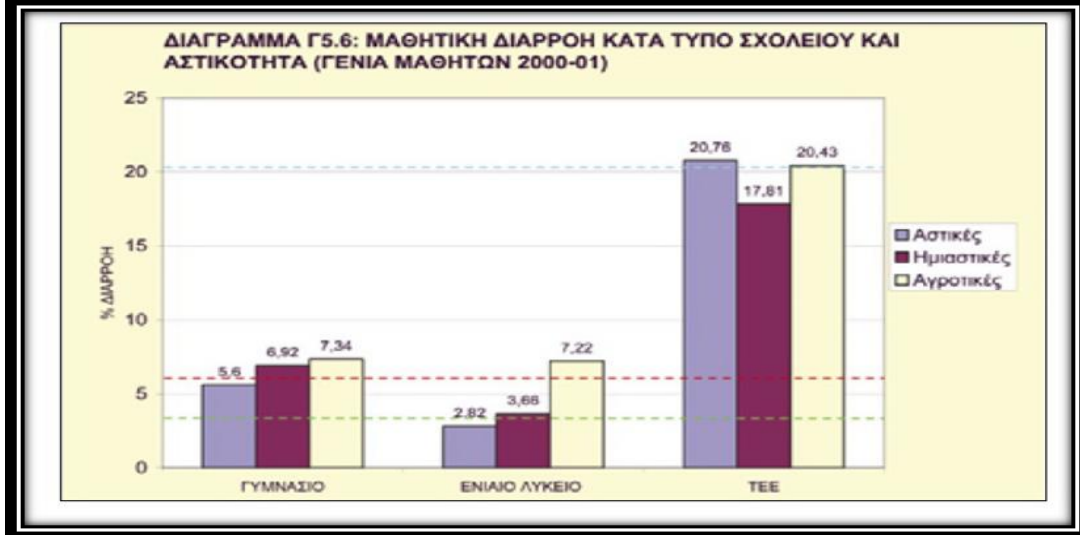

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διάγραμμα 2

4. Σε ποιες επισημάνσεις καταλήγετε από τη μελέτη του διαγράμματος 3; Ποια εξήγηση δίνετε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

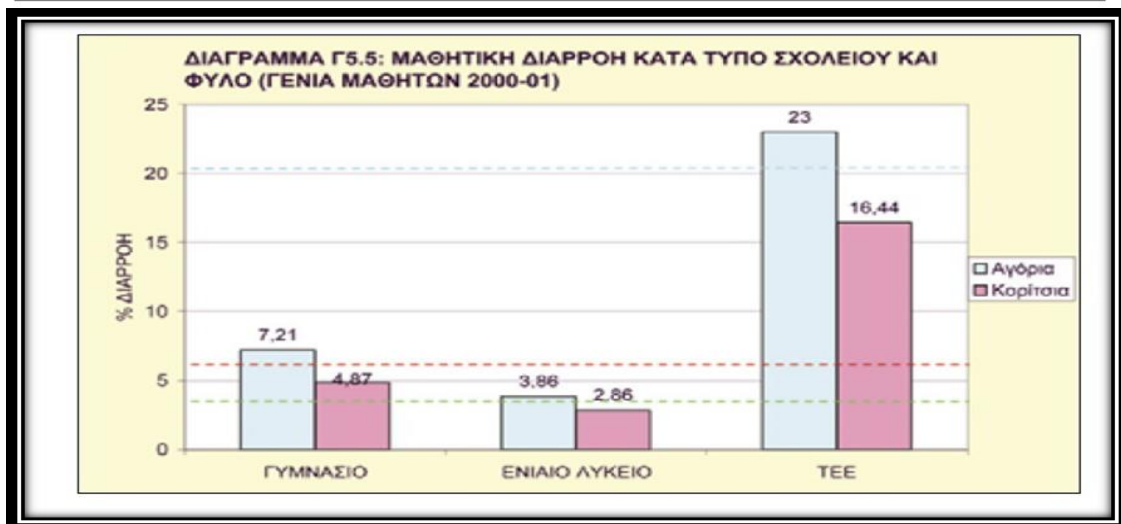

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διάγραμμα 3

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Β

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Β

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε το πρόβλημα που τίγεται στα παρακάτω κείμενα και να το συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Υλικό: Διασκευή άρθρων από τον ημερήσιο Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Είναι γνωστό ότι αναλφάβητος είναι εκείνος που δεν κατάφερε να ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και να κατακτήσει τις βασικές γνώσεις, ανάγνωση, γραφή και αριθμητική. Υπάρχουν, όμως και εκείνοι που έχουν τελειώσει το Γυμνάσιο, ίσως και κάποιες παραπάνω εκπαιδευτικές βαθμίδες, αλλά δεν έχει καμία γνωσιολογική και εννοιολογική υποδομή. Αδυνατούν για παράδειγμα να διαιρέσουν το 1 με το 50 ή να κατανοήσουν ένα κείμενο 2-3 σελίδων.

Οι αποδείξεις έρχονται η μία μετά την άλλη. Σε διαγωνισμό πτυχιούχων του ΑΣΕΠ, παλαιότερα, στο γνωστικό αντικείμενο «κατανόηση κειμένου» δόθηκε στους εξεταζομένους ένα κείμενο 3 σελίδων και τους ζητήθηκε να γράψουν μία περίληψη με 100 το πολύ λέξεις. Τονίζοταν, μάλιστα, ότι για κάθε επιπλέον λέξη θα τους αφαιρείται ένας βαθμός στην εκατοντάβαθμη κλίμακα βαθμολογίας. Μου έκανε εντύπωση ότι έρχονταν πολλοί σε μένα και παραπονούνταν ότι τους αδίκησαν στη βαθμολογία με βαθμούς 20, 30 κ.λπ. Όταν τους ρώτησα πόσες λέξεις χρησιμοποίησαν μου απάντησαν «καμιά διακοσαριά». Ότι με τόσες λέξεις έπρεπε να πάρουν μηδέν, δεν μπορούσαν να το κατανοήσουν ...

Γιάννης Μήτσιος, άρθρο στην εφ. «Ελευθερία», 27/01/10 [διασκευασμένο απόσπασμα]

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τα τελευταία χρόνια μια «άλλη» μορφή αναλφαβητισμού έρχεται να πυκνώσει τις παλιές στρατιές των οργανικά αναλφάβητων με νέο αίμα. Σε χιλιάδες μαθητές, οι οποίοι ολοκληρώνουν τις Γυμνασιακές και Λυκειακές σπουδές τους παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα κατανόησης ενός κειμένου, αδυναμία να εκφραστούν για κάποιο ζήτημα, να συντάξουν μια ολοκληρωμένη πρόταση στο χαρτί, να συνδυάσουν τις γνώσεις που έχουν λάβει προκειμένου να εξηγήσουν ένα απλό φυσικό φαινόμενο ή ένα κοινωνικό ή ιστορικό γεγονός.

Ελένη Νικολαΐδου, από [άρθρο](#) στην εφ. «Το Βήμα», 11/08/2010

1. Ποιο πρόβλημα θίγεται στα παραπάνω κείμενα;

.....
.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Ποια είναι η σχέση του προβλήματος αυτού με τον αναλφαριθμητισμό;

.....
.....
.....
.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Γ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Γ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε το πρόβλημα που τίγεται στα παρακάτω κείμενα και να το συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Υλικό: Διασκευή διαδικτυακού κειμένου και οπτικό υλικό

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

1. Ποια λεζάντα θα βάζατε στην εικόνα;

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

2. Ποια συναισθήματα σας προκαλεί η εικόνα του γηπέδου που αντικρίζετε;

.....

.....

.....

.....

3. Πού αποδίδετε τη συμπεριφορά των ανθρώπων που ευθύνονται για τις παραπάνω εικόνες; Ποια η άποψη της συγγραφέως του Κειμένου 3 για το θέμα; Συμφωνείτε με την άποψη της;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Αναλφαβητισμός, λοιπόν, σημαίνει την αδυναμία του ανθρώπου να χρησιμοποιεί τα εργαλεία της ανάγνωσης και της γραφής, που είναι τα 24 γράμματα του αλφαβήτου. Τις αιτίες του φαινομένου δεν θα τις αναπτύξουμε τώρα, γιατί το θέμα μας είναι άλλο. Θα επισημάνουμε όμως πως οι αναλφάβητοι παππούδες και οι αναλφάβητες γιαγιάδες μας, μπορεί να μην ήξεραν να γράφουν και να διαβάζουν, μπορούσαν όμως [...] να διδάσκουν στα παιδιά τους αρχές και κώδικες κοινωνικής ζωής.

Χρύσα Χρονοπούλου – Πανταζή, απόσπασμα κειμένου δημοσιευμένου στο <http://chryssablog.wordpress.com/2010/07/>

4. Αν αυτές οι εικόνες αποτυπώνουν μια μορφή αναλφαβητισμού, πώς θα την ονομάζατε;

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Δ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Δ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε το πρόβλημα που τίγεται στα παρακάτω κείμενα και να το συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Υλικό: Διασκευή επιστημονικού κειμένου, εικόνα και πολυτροπικό σκίτσο

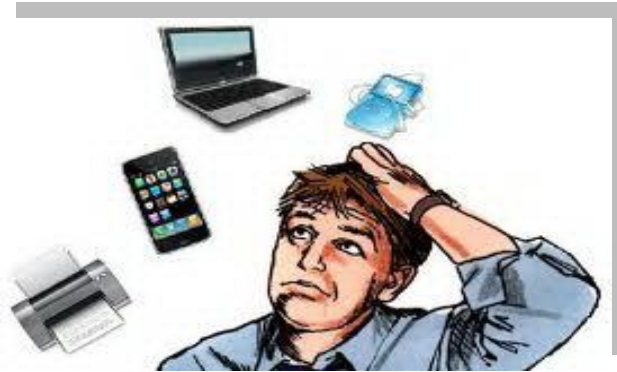
Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Σύμφωνα με τη Eurostat και το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, το 2007 ο μέσος όρος των πολιτών της ΕΕ με ικανοποιητικές γνώσεις στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ήταν 31% έναντι 18,2% της Ελλάδας. Το 2008 το ποσοστό του πληθυσμού της ΕΕ που δεν είχε καθόλου σχετικές με ΤΠΕ ικανότητες ήταν 40% έναντι 72,8 του ελληνικού πληθυσμού.

Από [πτυχιακή εργασία](#) στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Κρήτης

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

1. Ποιο πρόβλημα θίγουν τα παραπάνω κείμενα και σε ποια μορφή αναλαβητισμού αναφέρονται;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Πώς θα ορίζατε αυτή τη μορφή αναλαβητισμού;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Να αποδώσετε με μια φράση το περιεχόμενο του παρακάτω στίχου.

[Επιστροφή στην περιγραφή](#)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Ε

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Ε

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε το πρόβλημα που τίθεται στα παρακάτω κείμενα και να το συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαριθμισμού.

Υλικό: Κείμενα από τον περιοδικό και ημερήσιο Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το σχολείο οφείλει να "βγει εκτός των τειχών". Όσο σημαντικό είναι να μάθουν τα παιδιά να διαβάζουν και να αναλύουν ένα λογοτεχνικό κείμενο, άλλο τόσο είναι σημαντικό να μάθουν να διαβάζουν και να αναλύουν εφημερίδες, τηλεόραση, κινηματογράφο. [...]

Τα ΜΜΕ δεν είναι ούτε "καλά" ούτε "κακά" ούτε "ουδέτερα", είναι όμως αντανάκλαση μιας πραγματικότητας. Επειδή είναι δυνατόν να "παιδεύουν, να εκπαιδεύουν και να παρα-παιδεύουν, να μορφώνουν, να διαμορφώνουν και να παραμορφώνουν", η ανάγκη να εξοπλιστεί η νέα γενιά με τα κατάλληλα εφόδια για την καλύτερη χρήση τους προβάλλει όσο ποτέ άλλοτε.

Π. Πάντζου, "[Το παράλληλο σχολείο](#)", από τον περιοδικό Τύπο [στο:] *Έκφραση Έκθεση Β' Τεύχος (Ενιαίου Λυκείου)* [απόσπασμα]

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Προϊόν του 20ού αιώνα είναι ο ευρύτερος πολιτισμός της εικόνας (φωτογραφία, κινηματογράφος, τηλεόραση, εικονογραφημένα έντυπα, γραφικά υπολογιστή κ.ά. μαζί με την πρόγονό τους, τη ζωγραφική), αλλά ως πρωταρχική πηγή γνώσης, η Οπτική Παιδεία αναγνωρίστηκε ήδη από τον Αριστοτέλη, στα "Μεταφυσικά" του. [...] Σήμερα στα σχολεία και στα μεγάλα μουσεία έγινε η καλή αρχή, με ειδικό προαιρετικό μάθημα και μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα. Το πρόβλημα αναγνωρίστηκε, αλλά δυστυχώς δεν λύθηκε εντελώς.

Χάρης Καμπουρίδης, «Η τέχνη ή το συναίσθημα φτιάχνει τον καλλιτέχνη;», *Τα Νέα_{gr}*, 12/02/2003 [από την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)]

1. Σε ποιον «πολιτισμό» αναφέρονται τα παραπάνω κείμενα και ποιο πρόβλημα θίγουν;

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Αν το πρόβλημα αφορά μορφή αναλφαβητισμού, πώς θα την ονομάζατε;

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΣΤ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε το πρόβλημα που τίγεται στα παρακάτω κείμενα και να το συσχετίσετε με το φαινόμενο του αναλφαβητισμού.

Υλικό: Απόσπασμα ποιητικού κειμένου, εικόνα, λήμμα λεξικού

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (αναγνώστη, συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Αλήθεια -των αδυνάτων αδύνατο
ποτές δεν εκατάφερα να καταλάβω /
αυτά τα όντα που δεν βλέπουνε
το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου /
το εφήμερο της παράλογης ζωής του

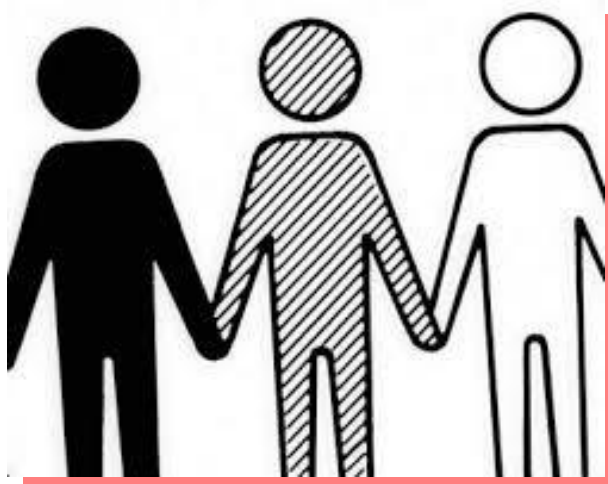

κι ανακαλύπτουν διαφορές
γιομάτοι μίσος διαφορές
σε χρώμα δέρματος /φυλή / θρησκεία.

Νίκος Εγγονόπουλος, Στην Κοιλιάδα με τους Ροδώνες, Αθήνα: Ίκαρος 1978

[απόσπασμα]

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

1. Μελετήστε τα κείμενα 1 και 2. Ποιο είναι το κοινό θεματικό τους στοιχείο και ποια η θέση των δημιουργών τους;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Αν το πρόβλημα αφορά μορφή αναλφαβητισμού, πώς θα την ονομάζατε και πώς θα την ορίζατε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Ο Άρης Γιαβρής, δίνοντας τον ορισμό του φαινομένου που ονομάζει «πολιτισμικό αναλφαβητισμό», εστιάζει στην «άρνηση ενός ανθρώπου ή μιας κοινωνικής ομάδας να γνωρίσει και να σεβαστεί τα ιδιαίτερα στοιχεία [...] που συνιστούν την πολιτισμική ταυτότητα άλλων λαών». Ποια θεωρείτε ότι είναι αυτά τα στοιχεία;

.....

.....

2^ο ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΔΙΩΡΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Α

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του λειτουργικού αναλφαβητισμού.

Υλικό: άρθρο από τον περιοδικό Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιοποιώντας τον ομαδικό καταιγισμό ιδεών σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του λειτουργικού αναλφαβητισμού μπορείτε.

.....

	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i>	
Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης		

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Μελετήστε το άρθρο του Ν. Φακιολά «[Αίτια και πολιτικές αντιμετώπισης του αναλφαβητισμού](#)», εστιάζοντας στη διερεύνηση των αιτίων του προβλήματος. Ποιες ερμηνευτικές θεωρίες γύρω από τα αίτια του αναλφαβητισμού διατυπώνονται;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

.....
.....
.....

3. Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των αιτίων που εσείς διατυπώσατε και αυτών που αντλήσατε από το άρθρο. Αν ναι ποιες είναι αυτές;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Β

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Β

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του λειτουργικού αναλφαβητισμού.

Υλικό: Άρθρα από τον ημερήσιο και τον περιοδικό Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιολογώντας τον ομαδικό καταιγισμό ιδεών, σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του λειτουργικού αναλφαβητισμού μπορείτε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Επισκεφθείτε το άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα [«Η Καθημερινή»](#).

α. Ποια επιπλέον αίτια του προβλήματος θα αποδελτιώνατε από το κείμενο;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β. Πώς ερμηνεύει ο αρθρογράφος τη θέση του ότι ο αναλφαβητισμός είναι «κληρονομικός»; Συμφωνείτε με την άποψη αυτή;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Η μαθητική διαρροή σχετίζεται άμεσα με τον λειτουργικό αναλφαβητισμό. Μελετήστε το άρθρο του Ν. Φακιολά στη διεύθυνση <https://anthologio.wordpress.com/2012/09/08/om/> και καταγράψτε συνοπτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθητική διαρροή, σύμφωνα με έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Γ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Γ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του κοινωνικού αναλφαριθτισμού.

Υλικό: Άρθρο από τον ημερήσιο Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιοποιώντας τον ομαδικό καταγισμό ιδεών, σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του κοινωνικού αναλφαριθτισμού μπορείτε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Μελετήστε το [άρθρο](#) του Τ. Θεοδωρόπουλου για τον κοινωνικό αναλφαβητισμό, όπως αναδημοσιεύτηκε από την εφημερίδα «Τα Νέα_{gr}».

α. Ποιο φαινόμενο θεωρεί ο συντάκτης του άρθρου έκφραση κοινωνικού αναλφαβητισμού;

.....

.....

.....

.....

.....

β. Ποια αίτια του προβλήματος θα αποδελτιώνατε από το κείμενο;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Ποιες εκδηλώσεις κοινωνικού αναλφαβητισμού θα καταγράφατε με βάση την κοινωνική σας εμπειρία;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Δ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Δ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του τεχνολογικού / ψηφιακού αναλφαριθμητισμού.

Υλικό: Επιστημονικό κείμενο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιοποιώντας τον ομαδικό καταγισμό ιδεών, σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του τεχνολογικού αναλφαριθμητισμού μπορείτε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Περιηγηθείτε στα περιεχόμενα διπλωματικής εργασίας που αφορά το ψηφιακό χάσμα και εστιάστε τη μελέτη σας στους «Παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία του παγκόσμιου ψηφιακού χάσματος». Ποια επιπλέον αίτια θα επισημαίνατε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Ε

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Ε

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του οπτικού αναλφαβητισμού.

Υλικό: Άρθρα από τον ημερήσιο και τον περιοδικό Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιοποιώντας τον ομαδικό καταγισμό ιδεών, σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του οπτικού / εικονικού αναλφαβητισμού μπορείτε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

2. Ανατρέξτε σε άρθρο του [Χ. Καμπουρίδη](#) για τον οπτικό αναλφαβητισμό, καθώς και στο απόσπασμα κειμένου από το βιβλίο της [Έκφρασης – Έκθεσης Β΄ Λυκείου](#). Ποια επιπλέον αίτια του προβλήματος θα αποδελτιώνατε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΣΤ

Αποστολή: Αποστολή σας είναι να προσδιορίσετε τα αίτια του πολιτισμικού αναλφαβητισμού.

Υλικό: Άρθρο από τον ημερήσιο Τύπο

Τρόπος εργασίας: Εργαστείτε ομαδικά, αφού αναλάβετε ρόλους (χειριστή Η/Υ, αναγνώστη-συντονιστή, γραμματέα, διαμεσολαβητή, εκπροσώπου).

1. Αξιοποιώντας τον ομαδικό καταγισμό ιδεών, σημειώστε όσα περισσότερα αίτια του πολιτισμικού αναλφαβητισμού μπορείτε.

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

2. Μελετήστε το δημοσιογραφικό [άρθρο](#) που δημοσιεύτηκε στην εφ. *Το Βήμα*. Ποια επιπλέον αίτια του φαινομένου θα αποδελτιώνατε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι στόχοι της εφαρμογής που αφορούν τις γνώσεις για τον κόσμο και τον κριτικό γραμματισμό σε σχέση με το υπό διερεύνηση φαινόμενο δεν αποβλέπουν στην εξάντληση ενός θέματος με ποικίλες προεκτάσεις σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Όπως σημειώνεται και στη διδακτική πρόταση (Π. Μπίλλα, 2013: 58), «ορισμένες δραστηριότητες μπορεί να αξιοποιηθούν σε συνεξέταση με θέματα που διερευνώνται στη Β' και Γ' Λυκείου και σχετίζονται με μορφές αναλφαβητισμού, όπως ο οπτικός, ο κοινωνικός, ο πολιτισμικός, ο ψηφιακός κ.ά. (μέσα μαζικής ενημέρωσης, ρατσισμός, βία, καταστροφή φυσικού περιβάλλοντος, επιστήμη/τεχνολογία, εκπαίδευση, ανθρώπινα δικαιώματα κ.ά.)». Αν, μάλιστα η εφαρμογή πάρει τη μορφή πολύμηνου project, θα υπάρξει δυνατότητα για συστηματικότερη διερεύνηση των πτυχών του προβλήματος, αλλά συνεργασία με τα εκπαιδευτικά προγράμματα της ActionAid Hellas.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η προσέγγιση της ύλης κατά τη διάρκεια της χρονιάς δεν ακολούθησε γραμμική πορεία. Έτσι, η εφαρμογή του σεναρίου έγινε, αφού είχαν προηγηθεί πολλές εργασίες σε επίπεδο ομάδων, παρουσιάσεις της δουλειάς τους και κριτική αξιολόγησή τους από τους ίδιους τους μαθητές. Μεταξύ των μαθητών είχε καλλιεργηθεί η εμπιστοσύνη και η αντίληψη ότι η κριτική των εργασιών συμμαθητών τους συμβάλλει στη βελτίωση όλων, ενώ τα σχόλια αφορούν την εργασία και όχι τον συμμαθητή. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα να εφαρμόσουμε κατά την πρώτη ώρα του 4^{ου} δίωρου την ετεροαξιολόγηση χωρίς προβλήματα. Αν ο εκπαιδευτικός κρίνει ότι κάτι τέτοιο ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα στο κλίμα της τάξης, μπορεί να διαβάσει ο ίδιος ανώνυμα κάποιες εργασίες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοχαρόπουλος Ι. & Π. Μπίλλα. 2011. Prezi: Μια ολοκληρωμένη εφαρμογή Web2 για την ανάπτυξη, οργάνωση και διανομή μη γραμμικών παρουσιάσεων. Στο 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, Σύρος 6,7,8 Μαΐου 2011 [Διαθέσιμο μέσω της ιστοσελίδας του συνεδρίου στη διεύθυνση http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_6/web2.htm σε μορφή *.pdf.

Άμεση

σύνδεση:

http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_6/eishghseis/web2/178-theocharopoulos.pdf]

Felder R. & L. Silverman. 1988. Learning and Teaching Styles In Engineering Education. Στο *Engineering Education*, 78 (7), 674–681. [Διαθέσιμο σε μορφή *.pdf στη διεύθυνση:

<http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31039406/LS-1988.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIR6FSIMDFXPEERSA&Expires=1375047117&Signature=GwVXqDsn%2FscbNhIJ0Y%2FS%2BuX9ksE%3D&response-content-disposition=inline>]

Μπίλλα, Π. 2013. *Αναλφαβητισμός*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ν. Π. Σ. 2011. «[Νέο] Πρόγραμμα Σπουδών Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Λυκείου», *Εφημερίς της Κυβερνήσεως* (Τεύχος Δεύτερο), αρ. φύλλου 1562 (27 Ιουνίου 2011) 2011, 21059 [Διαθέσιμο σε μορφή *.pdf στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://docs.google.com/file/d/0B1A85ZrjsK3vcy1STzhZUEdPUIU/edit?pli=1>

“Literacy Data”. 2013. Unesco, Institute for Statistics. [Περιλαμβάνει χάρτη παγκόσμιου αλφαριθμητισμού.] <http://www.uis.unesco.org/literacy/Pages/data-release-map-2013.aspx>

“UIS Fact Sheet”. 2012. Unesco, Institute for Statistics. Διαθέσιμο σε μορφή *.pdf <http://www.uis.unesco.org/FactSheets/Documents/fs20-literacy-day-2012-en-v3.pdf>

Χατζησαββίδης Σ. 2007. Ο γλωσσικός γραμματισμός και η παιδαγωγική των γραμματισμών: θεωρητικές συνιστώσες και δεδομένα από τη διδακτική πράξη. Στο 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο της OMEP, Πάτρα 1-3 Ιουνίου 2007 [Διαθέσιμο σε μορφή *.pdf: <http://users.auth.gr/~sofronis/dimos/docs/ergasia116.pdf>]